

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt-kr.
Fél évre 5 „
Három hónapra 3 „
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan évtől, 1894. évtől. Dunaszerdahely, — a szerkesztőségbe hármaszoros küldendő.

Hirdetési helyben:
TALÁNDI K. LAJOS és társai,
OSÁRÉY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóirodájában KUTASI IMRE könyvnyomdájában a apostalváltók útján.

Hirdetési díj:
Nagy szabású postai sorozat 6 kr.
Nagyobb terjedelmű a többi hirdetésnél kétszeres árat számít a legolcsóbb árértékűnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölés nélkül 30 kr.

Hirdetési díj reklámok magában foglaló újságunk sora 50 krajcár.

„Nyitár”-ban megjelent közlemény minden postai sora 30 kr. Hirdetési díj a hirdetés kiadásáig. KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint KÖRÖSI MÁN H. könyv. iródszájában is. Bélyegdíj minden külön bejelölés nélkül 30 krajcár.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KOSSUTH.

Debreczen, szept. 20.

Kossuth Lajos, nagy hazánkfiának Olaszország területéről való kiutasítását tudvalévőleg a Debreczen f. 6. aug. 31-iki száma hozta nyilvánosságra. Még idejében közöltük híret, hogy a felzúduló nemzeti közvélemény nyilatkozataiból vonjanak tanulságot azok, a kiknek kell s álljanak meg a vétkes utnak elején, ha még nem késő! E czélunkat el is értük, mert — a midőn a hír Rómából is felmerült — a jobb felháborodása átszaporított Európában mindenütt, a hol szabad népek laknak. E jó szándék vezette tudósítóinkat is, kitől oly forrásból közöltük, mint a melynek komolysága és szavahihetősége kétségen felül áll. — Azon feltétellel hoztuk a hírt nyilvánosságra, hogy a vérlázító merényletnek terve Berlinben született, a hol minden Franciaországot illető mozgalom iránt feltűnő idegesség uralkodik. Hiszen felvilágosítottak ez iránt Tisza Kálmán magyar kormányelnöknek a párisi világiállítást elleni, a parlamentben tett kifakadásai, az akkori ipar és keresk. miniszterium korteskedése azon tiszteletberek közt, a kik a kiállításban részt venni szándékoztak, nemkülömben a németországi s a monarchiánkbéli felhivatalos sajtó bőséges larmája a 845 magyarországi kiránduló turin-párisi utazása előtt és után. Bécsben sem mindég értik meg, hogy Magyarországon az uralkodóház iránti lojalitás most szépen megfér a Kossuth-kultusszal. — A kiutasítás hírének közlésekor azonban megjegyeztük, miszerint Bécsben és Budapesten a politikai eszély szempontjából sem kezdeményeznének semmit Kossuth Lajos ellenében, Olaszországról pedig nem tehető fel ily diplomáciai vétek végrehajtása.

Midőn később a mi, közvetlen a bécsi külügyi hivatal, illetőleg az udvar közeléből származott hírnök ismételtén Rómából is megdörgönyözött, a párisi »Sofre levelezője által: a hír (természetesen) a hármass szövetség, kivált Németország ellen kifejezett látott napvilágot. A hír ezen újabb felmerülése az iránt győzt meg bennünket, hogy Bécsben mindenesetre tudták valamit a dologról. A hír komolyságát pedig a »Times«, a világapok legelsője is dokumentálta az által, hogy közölte és fontolóra vette. Egy magyarországi lap, állítólag Kossuth Lajoshoz fordult felvilágosítás végett, kitől azt a választ nyerte, hogy az »ostoba

hir megvalósulásában nagy hazánkfia nem hisz.

Monarchiánk diplomáciaja mindenestre sok ostobaságot követett már el s valószínű, hogy az óvatosságot nem diplomácia által ebbe az ostobaságba is beleugrasztatták volna. Olaszországot illeti a dicőség, hogy az e század első legnagyobb alakja ellen, de sőt a korszellem s a humanizmus ellen is merénylőtt durva sérelmet (melynek durvaságánál csakis annak ostobasága nagyobb) végrehajtani nem akarta.

A megjelent czáfolatokra — ismételt utánjárás után — egyrészt fenntartjuk azon, a Rómából, tehát a legilletékesebb helyről is kiindított hírnököt, hogy a német diplomácia Kossuth Lajos nagy hazánkfiát, Olaszország területéről való kiutasításának mozgalmat Bécsben kezdeményezte s az iránt tárgyalások is folytak. Régebbi forrásunk újabb értesülése szerint, Tisza Kálmán kormányelnök e szándékot budapesti meghittebb körökkel megbeszélte s ő figyelmeztette Bécsben az esetleg bekövetkező következmények veszedelmessé voltára.

Mért szenvedett a fellázító merénylet terve hajótörést, kitűnik az olaszországi sajtó indignáló hangjából. Olaszország nem engedte, hogy sajtó nemzeti becsületére üssék a berlini és bécsi feketelelkűség által megütésített bélyeget. Valóban: igaza van hazánk egykori kormányzójának, ki szíveinket ma is kormányozza: Csakugyan ostoba a hír az mind, a mely azt híreszteli, hogy a német Olaszország ily gaztervek végrehajtására vállalkozhatnék.

Köszönet Olaszországnak a korszellem, az emberiség és a Magyar haza nevében!

„Kossuth Lajos”, írja a turini Gazette a del Popolo, „szabad olasz polgár és azt cselekszi, a mit az olasz törvények határai között tenni jónak lát. Különben is épp oly örült gondolat föltételezni Olaszország szövetségeseiről, hogy Kossuth kiutasítását kívánják, mint azt hinni, hogy

*) Több (nem is egy) vidéki kormánylap azon van, hogy bennünket vádol a Kossuth Lajos kiutasításáról való hírközlésével. Kevés logikai képességre mutató malícia az! Hogy hozzászóljunk az aug. 31-én Debreczenben kiadott s a fővárosi sajtó által egy ónhallgatott közlemény s a Rómából két hét múlva származott éreztett sürgöny közötti kapcsolatot? Az igazság érdekében kell konstatálnunk, hogy tudósítónk csakis nagy hazánkfiának elköltsötését (Párisba, vagy Schwajcra) alapíthatta feltételezésre. Elhisszük különben, hogy a kormánypartii lapoknak (a melyekkel nincsenek megegyedve) a saját gardáik sem kötnék semmit az orrukra s így érdekesebb híreket nem is közölhetnek. Bannunk viszont nincs annyi erkölcsiesség, de bizony genialis sem, hogy ily híreket közöljünk s Debreczenben az újságunkból szójunk oly terv híret, a melyet később Rómából sürgönyöznek meg Párisba.

Szerk.

Bovio vagy Imbriani eltávolítását fogják követelni. Még az esetben is, ha Kossuth csak egyszerű emigráns volna, a vele szemben elengedés hatalom legfőbb kerhetné, hogy távolítsák el a határ közvetlen közeléből, úgy de a nagy magyar Piemontot választotta tartózkodása helyéről s az Ausztriától legközelebb eső északi tartomány. Tehát még ha ez az eset forog vala is fenn, nem találhattak volna hiteltre a ma nem telen koholmány terjesztői.

A turini Gazette a Piemontese a lap élén közli azt a két francia sort, melyet Kossuth a kiutasítás hírére vonatkozólag felelt a Budapesti Hiriap turini levelezőjéhez, s melyet levelezője azonnal táviratilag közölt vele. Azután kikapja Kossuth nyilatkozatából ezt a sort: C'est trop stupide, pour y croire. (Sokkal ostobább, sem hogy hinni lehetne, t. i. a hírt.) S e czim alatt a következő vezércikket írja Kossuthról:

„A rágalmazó hírt jobban és energikusabb szavakkal megbélyegezni nem is lehetett volna. A tiszteltreméltó magyar hazafi szent haragra lobbanhatta ez a hír, melyet nevéhez fűztek, hogy Olaszországnak még a nevével is utálattal forduljon el.

A magyar forradalom lezajlásától napjainkig Kossuth oly szeretett és kedves vendégünk volt, mint akármelyik más honfitársunk. Velünk és értünk dolgozott; mindenki szíves barátságába fogadta; gyermekei olaszok, és ő maga, bár megőrizte szívében szülőhazája iránt érzett lobogó szeretetét, mégis úgy szereti Olaszországot, mint második hazáját. Mintha ő maga is saját nemzeti nevelésünk lett volna, oly kölcsönös ragaszkodás fejlődött ki köztük és az olaszok között. Azért Kossuth Lajosnak szíves meenedéket nyújthatni, ez nekünk is nemes büszkeségünk, ez nekünk igazi dicsőségünk.

Es ezt tudja egész Európa — tudják hatalmas államfőink, fejedelmek és uralkodók valamennyien és ugyanazok, a kik ellen Kossuth kardját és szavát fölemelte, érzik, hogy az agg honfű iránti vendégszeretet, melynek nyújtásával Olaszország megfizetve érzi magát, szent és tiszteltreméltó. Azt állítani, hogy bárki az olaszok közül ezt a vendégszeretetet megtagadná, igazán ostoba ság; de senki, csak pillanatra is erre gondolni nem tud, még Olaszország határain kívül sem.

Ez az ostoba hír tehát, a mely néhány nap alatt bejárta az újságokat New-Yorktól egészen Budapestig (a hol fájdalommal érihette a magyar honfű szívét), újabb bizonyítéka annak, — hogy a mely újabb mennyire siet legnek bocsátani ostoba alhíreket, akár ajs és piszkos tülezi szempontból, akár abban a gonosz reményben, hogy a rágalmazó és hazugság magvát elhíntse. Ebből merítsenek példát a tisztességesebb újságírók és a figyelmes olvasó községnek ne fogadják komolyan az olyan fajta bírszteleseket, a melyeket külföldesen a francia nyomdák költének a mi olvasóinkra.

(Ezzel czéjazás tétetik arra, hogy az egész hír francia forrásból eredhetett s a hármass szövetség jó viszonyainak némi megzavarása czéljából bocsátott világgá, jegyni meg a „Bp. Hp.”)

== Belföldi hírek Gróf Kálnoky Gusztáv külügyminiszter, ki jelenleg Budapesten időzik, szerdán hosszabb ideig tanácskozott Tisza miniszterelnökkel. — Pest megye virilistái között az első helyet Dr. Haynald Lajos bírók-érek foglalja el 70,125 frt adóval, utána pedig Szász-Közbürg-Gótha herceg, m. kir. honvéd-tábornok következik 34,905 frt adóval. — Uj párt közlönye. A „Budapesti Újság” cz. lap október elsejétől kezdve a függetlenségi és 48-as párt közlönyévé alakult s Hentaller Lajos orsz. gy. képviselő fogja szerkeszteni. — Halál-órá s. Schamorzil János m. kir. főmérnök, ki nek fia Rohonczi képviselő az országgyűzés folyosóján rálőtt, Budapesten elhunyt. — Utazó miniszterek. Tisza Kálmán miniszterelnök Lévára, Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter pedig Illavára utazott. A beomlott szegedi rakpart. A kiküldött bizottság konstatació, hogy a katasztrófa oka az, hogy a rakpart alatti homokréteg az óriási vízek következtében megcsuszamlott. — Hadtudományi tanfolyam. A közoktatásügyi miniszterium, egyetértve a hadügyminiszterrel, a poszonyi jogakadémiaival kapcsolatban hadtudományi tanfolyamot állított fel, mely már a jövő héten megkezdí működését. — Sztrájk a budapesti csizmadia-székdek sztrájkja még mindig nem ért véget, mert a munkaadók fizetés-felemlést egyáltalában nem hajlandók adni. Eddig már a székdek nagy része eltávozott a fővárosból. — Matlekovics ügye. A volt kereskedelem- és földmívelésügyi miniszteriumi államtitkár nevében Komjáthy Béla ügyvéd és orsz. képviselő hosszabb beadványt intézett a törvényszékhez, melyben olyan bírói vizsgálatot kér, mely kiderítse, hogy mi igaz és mi nem igaz azokból a vádakból, melyek a Kókán-per tárgyalásán elhangzottak. — Kossuth Lajos Torda városának képviselő-testülete ehó 18-án tartott rendkívüli — e czélból összehívott — közgyűlésében egyhangus diszplégárává választotta.

== Külföldi hírek. Baró Könyig Gusztáv tábornok, eddig a 2-ik hadtest parancsnoka és bécsi vezénylő tábornok, gyalogsági főfelügyelővé nevezetett ki. — Crispi olasz miniszterelnök egészségi állapota kielégítő. Sebe gennyedés nélkül gyógyul. — A z orosz kormány már ki is választott 300 szerb tanuló, kik Odesszában, Kiewben és Pétervárott fognak az orosz kormány költségén neveltetni. — Szófiából jelentik, hogy a bolgár külügyminiszteri tárcsát, melyet eddig Sztranzky vezetett, legközelebb Stambulov veszi át s Sztranzkyra egy más miniszteri tárcsát fognak bízni. — A francia választások. Az ideai választási lajstromokat márczius 31-én zárták le s ezek szerint a vasárnapi képviselő-választásokban 10,525,640 polgár vehet részt, mert ennyire meg az összeirt jogosult választók száma. — Nagy sikert ért el. Baruch Simon szerajevói kereskedő 300 ezer frtnyi, nagybárra osztrák járadék-kötvényekbe fektetett pénz elikkasztása után megszökött. — A z orosz czárf. hó 26-án érkezik Kiebbe, s még ugyanaznap, vagy legkésőbb másnap Potsdamba

A „DEBRECZENI” TÁRSZÁJA

A magyar dal.

(Pályadíjt nyert költemény. Írta: Kósa Barra. Szavaltta a beregázi dalgylet 10 éves jubileumán és zászlószentelési ünnepélyén f. évi szept. hó 15-én: Körödy Sándor megyei árvaszékli únok.)

Jelige:
„Legyen a dal fájdalmas, merengő,
Fiám — csak énekeljék!”
Tompa M.

Daloljatok leányok, ifjak,
Daloljatok völgyön, hegyen!
Dalotok méla, ünnepléses,
Merengő, fájdalmas legyen!
Komolyság illik a magyarhoz,
— Hiszen már annyit szenvedett,
A míg átélte, szép hónapban
E viharos évezredet!

Sokat szenvedtünk... Régi hírnök
Felejtés tengerre szállt...
Legjobbaink a harcmezőkön
S bitén lettek mátyr-halált!
A multból csak keserv maradt ránk,
Nem int örömrre a jelen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok fájdalmas legyen!

Bús, néma sirban szenderegnek
Elhunyt vitézek ezrei...
Ha vész támad, ki fogja őket
Ismét csatára kelteni?
Meghallják-e a harci kürtnek
Szavát, mely vést zeng rémesen?...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok ebresztő legyen!

A Bosporusznak part jamellett,
— Hol mormog, zug a tenger-ár —
Rákóczi lelke főviraszt még
Es boldogabb időkre vár; —
Megzendül bus éjféli órán
A tárogató eselen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok lelkesült legyen!

Rákóczi indulója harsog!...
— Dob perdül, zászlók lengenek —
Három század keserve, buja,
Zug benne, mint a fergeteg!
Ha e dal lelkesít csatára,
Remeg tőlünk az idegen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok harcias legyen!

Mozdulnak im' a régi sirok,
A hősi tábor ebredéz...
Hej! hogy csupán a képzeletnek

Csalóka ábránd-képe ez!
Nem bolygathatjuk föl a multat,
Pihe az régen, csendesen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok fájdalmas legyen!

A véráztatta harcmezőkön
Zokogva bug az ősi szél, —
Elmult dicsőség fénykoráról,
Majd a gyász éviről beszél, —
Majthényi sik... Világos tája
Sirkó a szép reményeken...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok fájdalmas legyen!

De újra kél napunk az égen,
Felhők között csillag derül,
Dalában él az ősi nemzet,
S dalán a szív fölkelül;
Vidámbb hurt tehát a lantra,
Ez örömtelt dalünnepen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok buzdító legyen!

Dalolnak még a Tisza partján,
A szerelemről dal fakad, —
Dalol a délibábos róna
Lakója, mely ma is szabad!
Szabadság-dalt zeng a magyar még,
Szerelmi dalt is édesen...

Daloljatok leányok, ifjak,
Dalotok bájos legyen!

Hallgasd a lomb titkos beszédét,
Figyeld meg a madár dalát,
Hallgasd a földet-rázó orkán,
Vagy méla orgona szavát:
E hangzóknak ritka báját,
Összhangját, búvós erejét
Földül-szánalyja a magyar dal,
Mely ajkáról-ajkra száll feléd.

A dal enyhíti gondjainkat,
Es elkiser mindenhova, —
Kitor — mint égbeszálló eszme —
A nép ajkáról s száll tova!
Dalolunk, hogyha harcra szállunk,
Dalolunk, hogyha béke van, —
A dal mellett virul örökké
Szép ősi haza, boldogan!

Kibontva a dal lobogója,
Alája ihletett sereg!
Dalolnak égbeszálló hangja
A sziveket búvója meg!
Légy hű e zászló szent színehez,
Dalod zendüljön lelkesen...
Daloljatok leányok, ifjak,
Zászlótokon babér terem!

ér. — Natália exkirályné f. hó 16-án érkezett Odesszába, hol a szlav jótékonyági egyesület elnöke adta át...

KARCZOLATOK.

(A megvizsgált Szeged. — Légyott a toronyon. — Eimarád észmélő. — Albrecht fng. Álmal. — Ecra-sót. — Melyik hajó volt az? — Politikai műsor. — Az Eiffel-toronyon. — Csak bizalom!)

A szegedi rakpart katasztrófájának megvizsgálására kiküldött szakbizottság már is nevezetesen vigasztalt a szegény Szegednek.

Konstatálta ugyanis, hogy a néhai rakpart-részlet nem dőlt be, hanem csak — lerogyott.

No, ez már vigasztalás!

Csak hogy nagyon alaposnak látszó gyanu az, hogy az a szakbizottság nem annyira azt vizsgálta, hogy milyen szilárd, vagy gyöngye alapon épült a rakpart, hanem inkább azt, hogy nem dől-e most már össze az alap a rakpartet felépített... gróf Tisza Lajos alatt is?

Az a szakbizottság különben hiányos a n van összeállítva. Klimm Mihály, a műegyetem rektora, ki a tanévet megnyitó beszédekben ugyan erősen róvta meg kivált a Tiszaszabályozást és egyéb vis észre mutató viz-szetünk, de nincs a bizottságban a Szegeden még jó emlékekben élő Rádai, a ki a vizsgálat eredményeit igazságszolgálati tere...

Valamelyik elszáplaban le van rajzolva, hogy egy szerelmes kandur légyottot adott a cziczuskájának — a nagytemplom toronyán. Csak az volt a baj, hogy a ezicza az egyik toronyra a kandur pedig a másikra mászott fel.

Elfelelték a légyottos toronyt meghatározni és onnan nyávoztak egymásra.

Igy van Ausztria és Magyarország a dualizmussal. Légyottára rendelék, csak hogy egy templom két különböző toronyra. Köztük van a nyaktörő tr s ök sosem egyesülhetnek, leg-főlebb — nyávoznak egymásra!

Azt se mindég — szerelmetesen!

Tegnap volt szept. 20-ika és Tisza Kálmán még se tart beszámolót Nagyváradon.

Egyszerre buzgó kálomista lón belőle. Lévára szaladt — egyházkerületi közgyűlésre.

Tulajdonképen azért nem tart beszámolót, mivel a felség hamarosan be talált számolni helyette a közigazgatási reformokról.

Pedig maradt még valami, a mit a király később ugyan tudomásunkra fog juttatni, de azért senki sem vette volna rossz néven, ha megelőzi vele. Ez pedig semmi egyéb, mint a Tisza Kálmán ur mielőbb való le k ő s z ő. n é s é n e k a h i r e . . .

Albrecht főherceg Kisbérre érkezett. Addig nem hajtotta fejét edes szendergésre, a mig a szállására ki nem tüzték a magyar nemzeti színt lobogót.

Hej, hej, hej! nagy bajnak kell lenni, mikor Albrecht főherceg ur, a kit eddig a magyar nemzeti színek háborgattak az álma-ban, most már nem tud elaludni a magyar nemzeti színek nélkül!

A magyar irály.

— Itta: Gáspár Imre. —

(Folytatás.)

Hová legyünk a Heine „Október, 1849...” című szép versével, melyben a Liszt Ferencz nevén kívül ott találjuk e sorokat is:

Die Sonntag, die dem Grab' ensteigt. Begrüßt Raketenärm die alter Leiter...

A r a n y J. is írja a „Nagyidai cigá-nyok”-ról „Bolond Istókja”-ban: Százával most is Julius Müller né!

Berzsenyi Bachuszot irt ódájához egész conv. lexicon kell. Im e szakja:

A te retentó karodat, Lykurgus, Vesztá és Pantheon letörött királyi Polca, s vagy Rhaeusz szomoru halála Hirdeti, Éván!

Valjon köteles-é ösmerni Szontagot, a másképp hírneves énekesnőt bárki is, és még kevésbé tudni róla, hogy ő 1849-ben, hosszas betegség után, unneveltetés közt lépett fel először? S a magyar publikum Müllert, a hajdani könyvkiadót? S ha — legújában igen gyakran — jelentéktelen, s így nyilvánosságra mertatlan magánügyekkel bíró poetasterek is bevonják dalukba — mint valami térszass-kocsi — ösmereiseik és jelentéktelen kor-társaik körét, vegyünk mintha egy egy ide-

Bauer miniszternek 15 millió forint rend-kivüli hadiszukséglet kellene.

A magyarfaló Cattyt a felség lecsapta a vezérségről (s mint valami háboruban) Frigyes főherceget nevezte ki az V. hadtest parancsnokává, vagy is Moltkévé.

Meg aztán az Albrecht főherceg tri-kelolja...

Ehhez még csak a pozsonyi dynamit-gyár által feltalált, bombák töltésére alkalmas új robbanó-anyag, a dynamitnál erősebb, külső behatásoknak ellenálló, füstnélküli robbanó-szerre, az ecrasitra van szükség, hogy aztán már tisztába jöjjünk az iránt, micsoda b e k e s z ö v e t s é g a z, a melyhez a mo-narkhia tartozik!

Pálában egy igen hegyes ecrasit-bom-bával rálöttek egy összetett hajópáncélra, mely három, három c z h a r m i n e z c z e n t i m é t e r á t m é r ő j ü v a s l e m e z b ó l v o l t ö s s z e á l l í t v a. A bomba két v a s l e m e z e n k e r e s z t ü l h a t o l t, a h a r m a d i k b a n m e g a k a d t s u g y s z é t s z a g g a t t a a z á t f u r k é t l e m e z t, h o g y a l é k b e t ö m é s é r e g o n d o l n i s e m l e h e t e t t . . .

Nem ez a hajó volt az európai b e k e s z ö v e t s é g ?

„L e a r k i r á l y .” Kossuth Lajos. (A hálátlan nemzet — Regan és Goneril; de van otthon Cordelia is.)

„Othello.” Tisza Kálmán, a kinek imádot s megszöktetett Desdemónája a h a t a l o m ; a n y i r a f e l t i, h o g y k é s ö b b m a g a f o j t j a m e g .

„Romeo és Julia.” Szathmár és Nagykároly.

Ugyanebben: „B ő s z T i b á d ” — T i b á d Antal, a kerítő d a j k a p e d i g (a k i m o s t Zichy és Tiszát hozza össze) Csernátony.

„H a m l e t .” (ki a z ó m a - t a r i f f a l é l e t e s n e m l é t e l e f e l t t ö p r e n g) B a r e s s G á b o r .

„F a l s t a f f .” A z é s (é s é s z) n é l k ü l l i g e n e r á l i s o k k a r a .

S c h y l o c k : A u s z t r i a . M i n d e n n a p k e l l n é k i e g y d a r a b h u s M a g y a r o r s z á g b ó l .

N é p s é g , k a t o n a s á g : a z a d ó f i z e t ő , a z e l v e z ő n é p .

Az Eiffel-torony tetején köszöntötte fel Eiffel ur (a francia Mars-mezőn!) a z o r o s z G e n i u s t .

Nagy magaslát. Ha mi egyszer-másszor a helyzet magaslatán állottunk volna (magasabb hely ez az Eiffel urénál is!) akkor Eiffel ur talán a m a g y a r G e n i u s t k ö s z ö n t h e t t e v o l n a f e l .

De a mi magaslátunkat Andrassy ur építette fel és nem Eiffel ur. Aztán hazánkban a politikusok, tudósok és írók egyrésze á l i t j a , a m á s i k r é s z e (k i v á l t a h i v a t a l o s p á r t h o z t a r t o z ó k) t a g a d j á k m é g a z t i s , h o g y v a n m a g y a r G e n i u s .

Revanche, revanche Eiffel ur ellen! K ö s z ö n t s t ü k m i f e l a z t , a k i n e k s z ö v e t s é g e s v o l t a m i a t t v a g y u n k (? !) e l l e n s é g e i a f r a n c z i a G e n i u s n a k s b a r á t a i a f r a n c z i á k a z o r o s z G e n i u s n a k .

É r t e m a — n é m e t G e n i u s t i ! A v a g y n e m i g e n a k a d n a e m b e r , a k i n á l u n k a n é m e t G e n i u s t (b á r m i e k b ó l) f e l m e r n é k ö s z ö n t e n i ? . . .

T e h á t i a k á b b n e t o a s t o z z u n k é s h a t u d j u k , h á t v e r j ü k m e g a z o r o s z G e n i -

gen, lefordíthatlan, de lefordításra nem is érdemes szót találtunk volna műveikben.

Diligenter frequentáltam Oskolám egykoron, Mégis secundába pónált Sok számár professorokat.

Itt már az idegen szók jellemzők az oskoláknak Petőfi idejében még egészen latinos szellemét.

Úgyes tréfát képeznek p. o. e régi dalban: Meghalt feleségem, S a t i s t a r d e q u i d e m , O d a r e m é n y s é g e m , D e b u i s s e t p r i d e m !

Byron görög-oroszai emlékeinek reflexióit szövegezték meg e versének görög refrainjében: S z é p g ö r g ö l á n y , m i g e l v á l n á n k A d d , a d d v i s s z a s z i v e m e t , V a g y h a e l r a b l á d n y u g l a m á t , T a r t s d m e g , e d n e m v e t h e t e d . H a l l d m e g , s z ó l a b u c s u s z ó : Z o é m ú z a s z a g a p ó l (Én lelkeim, szeretlek!)

Más példa hiányában hozzuk fel, hogy Gáspár I. e versében (Adrienne temetése) a léha szalon stíl van jellemezve:

ust, a nélkül hogy a németet felköszön-tenők, vagy a francziákéra — neheztelnék. — „Te akartad, Daadín György!” — mondhatná majd a francia Géníus, ha esetleg nem bírnák a muszkával s nem segítene ellenében se német, sem egyéb Géníus.

Matlekovics ur érzékenyen követeli, hogy a törvényték ellene is indítson vizsgálatot, a Kókán védjái után.

Kár, hogy az ilyen vargabétiüket a magyar jogszolgáltatás nem ösméri. A „P. N.” — vizsgál — ajánlja Matlekovics urnak egy parlamenti bizottság kikérését.

Ha Körösi Sándor bátyánk lesz az elnöke, ott ő is igazolják, mint — megyeri Krausz Lajost! — Tehát csak bizalom és bátorság!

Mily más megítélés alá esnek oly ügyek a melyekben a „büntársak” nem miniszterek és államtitkárok, hanem (mint p. o. a Farkas Menyhért ügyében) csak lotto-hivatalnokok. Ennek a „büntársait” meghurcozták, elcsukták földönfutóká tettek, míg végre ki-sült, hogy nem is büntársak, hanem csak — tanuk!

Hja! nálunk az igazságszolgáltatás még most csak lotteria; a ki nagy ur, ternót csinál rajta, a ki koldus, — az beleveszt!

Gill Balázs.

Debreczen város virilisei.

(Az 1890-ik évre az igazoló választmány által összeállítva. A csillaggal jegeztettek adója kétszeresen van számítva.)

Table with 3 columns: Name, Amount, and Unit. Lists names like Steinfeld Mihály, Sesztina Lajos, Csanak József, etc., with amounts in forints and kreutzers.

Table with 3 columns: Name, Amount, and Unit. Lists names like Steinberger Gyula, Feischl Károly, Horváth István, etc., with amounts in forints and kreutzers.

Table with 3 columns: Name, Amount, and Unit. Lists names like Szentesi István, Id. Mike Ferencz, Balog Péter, etc., with amounts in forints and kreutzers.

ELŐFIZETESI FELHÍVÁS „DEBRECZEN”

politikai, társadalmi és közgazdasági hírlapra.

Október 1-én új negyedév kezdődvén, felhívjuk azon t. olvasóinkat, kiknek megrendelése lejár, az előfizetés megújítására.

A „Debreczen” megjelen naponként pén-tek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak egy helyben mint vidékre: Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr

Hirdetések a legutányosabb árak mellett a kiadónálvalban vétetnek fel.

Szives bizalommal felkérjük tehát a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket hoz-zának mielőbb beküldeni sziveskedjenek, ne-hogy a lap küldésében fennakadás történjen.

Előfizetéseik és hirdetések a lap részére Debreczen (főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház) Kut-tasi Imre nyomdájába küldendők. Helyben elő-fizethetni Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly urak könyvkereskedésében is.

A „DEBRECZEN” kiadóhivatala.

alakok (vidékiek). — akár egy-egy vidék szójárásainak jellemzésére. A francziák-nál főok-irodalmat képez a belga költők, s írók csoportja, fejlődésben a provencaiak mozgalma.

Németben Hebel, Reuter egy-egy táj szólamának állandó képviselői. Jogosulatlan az irány, ha a czifra kifejezések, szólamok alá rendeli a költői tartalmat. B e c s e s a z o n b a n , s f ö l ö t t e k ö l t ő i , h a a k ö l t ő n e k o t t h o n a , v i d é k e s z é p s é g e i , j e l l e m z ő b b v o n a s a i , v a g y a k á r c s a k s z e b b s z ó i j á t s z a n k m ű v e . I g y v o l t P e t ő f i n k a z a l f ö l d i r ó n á k , d é l i b a b o s p u s z t á k d a l - n o k a ; B u r n s a s k ó t A y r b á j o s v i d é k é t , J a s m i n a G a s c o g n e t e n e k e l t e m e g , s i l y e n a G ö t t e e s z é p S c h w e i z e r l e d j e .

Nyelvünkben is van többféle kiejtés. Ezek szerint a következő összehasonlítás lesz esz-közölhető (l. Vörösmartynál):

Irod ny. Hienczes k. Palóczyos k. Példák.

é. ie. ee. édes, iedes, eédes. é. ei. ei. édes, eides. ó. oo. oo. adó, aduo, adau. ó. üö. öö. idő, idüö, ideö. ú. ú. ú. lábunk, lábönk. ü. —. ö. kezünk, kezönk.

A tájkieltéshez bámi cselből nyuló köl-tőnek, írónak tudnia kell a szabályokat.

(Folyt. köv.)

* S közbe-köz kót, de a kát felbe halasztani vidám sz Mindame ellátogat a vendég mint rége razzk-dur sok a flo pusztitást dettek (m kanizott b napelött s mok- és s szept. 21- vénkertbe a varga- a töczös- Szept. 27- később, o kerben s sárójak, t Érdekes, rá némi l inkább tré ely drága hogy az e ki magát, s z e r t e e az elpuszt dett híres mindenfel szret tő örömmel Nemcsak praváció nem — mert a fi rára kés fölött, mi rülhetlen termő szó csakis szé időnek h rom fosz megdöbbe kétségbe azzal, hog inkat telj uk A ne arányu, legalább e a talaj m mely egye dividualis itt sikerre országos t kénegezés vegetáció s z ö l ő t pedig mit nyekkel s amaz ame lyek az e ellenállók az országú igen köz egy, ki e társainak egy-egy k védekezés közjő érd m e l l é k

Saját gyári raktárai

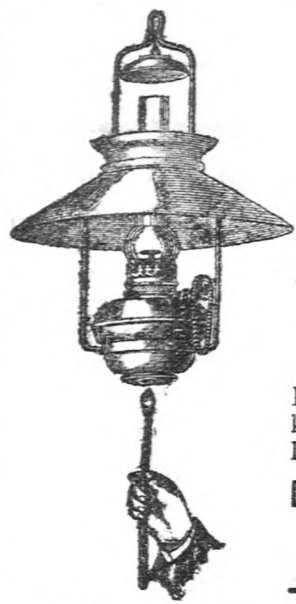
belföldön:
Bécs, Budapest,
Prága, Lemberg, Grác és
Triest.

DITMAR R. BÉCSBEN.

Gyári raktára Bpesten: fürdő- és nádor-utca sarkán.
Legnagyobb lámpagyár Európában
(ALAPITTATOTT 1840 ben.)

Saját gyári raktárai

külföldön:
Berlin, München, Milánó,
Róma, Lyon, Varsó
és Bombay.

DITMAR-LÁMPÁK

Ditmar R.-féle

30" Bécsi villám-lámpa
világító-ereje 105 gyertyafény.

Photometerileg megmérte Dr. WEBER L.
kir. egyet. tanár ur Boroszló. Dr. BENE-
DIKT R. műegyetemi m.-tanár ur Bécs.

Ditmar R.-féle bécsi villám-lámpa
alulról
meggyújtható, szabályozható és elölthető.

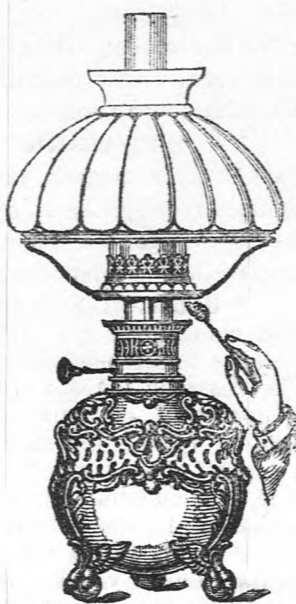
Ditmar R.-féle

Brillant-Meteorégők

golyó alakú lánggal.

15", 20", 25", 30", 35", 45" nagyságban.
31, 50, 70, 87, 138, 157 gyertya fénye.

Asztali- és függő-lámpák,
csillár, falilámpák, lámpások stb.
felszerelésére.

30" Bécsi villám-lámpa.

Napégők 15" és 18"

rég elismert és kipróbált szerkezet asz-
tali-, függő- és falilámpákra.

Különös figyelmeztetés: A múlt évben feltalált Meteorégőket (golyó-alakú lánggal), melyek mindenütt, úgy belföldön, mint külföldön nagyszerű sikert vívtak ki, sikerült tökéletesen; ezáltal elértem a világító erő emelkedését, egyúttal a kezelést is egyszerűsítettem, hogy az égő koronáját (15", 20" és 30") felemelve, meggyújtható, a nélkül, hogy a golyó, talpán, vagy arány és lámpacső levevése szükségeltetnének. (Lásd a rajzját).

Mintalapok és árlapok

Ditmar-lámpát minden hírne-

DITMAR R.-féle

szagalan, víztiszta, csak 50 foknál gyulékony. — Minden Gyári jegy.

DITMAR R. gyári raktárában Budapesten, fürdő- és nádor-utca sarkán kapható.

Mindenféle üveg-felszerelés
petroleumlámpákra a legnagyobb választékban.

Asztallámpa Brillant-Me-
teoregővel.

díjtalanul és bérmentve.

ves lámpa-üzlet raktáron tart.

biztonsági szalon-petroleum

mennyiség helyben bérmentve házhoz állítatik. Egyedül csak

ZÁDOR LAJOS

selyem divat kézműáru kereskedése és divatterme
DEBRECZENBEN, főpiacz, a városház épületében.

Raktáramon dús választékban találhatók

női felöltők, köpenyek és bundák,

a legújabb párisi és berlini modellek után készítve; gyapju, matlasse, peluche és más divatos kelmékből; egyszerű kiállítástól kezdve, a legfinomabb különlegességekig.

Női ruha készitési termeimet

első rangú szakkepzett egyének vezetése és tetemesen szaporított munkaerő mellett úgy rendeztem be, hogy menyasszonyi, bál, látogatási, uti, séta, gyász és pongyola ruhákat, nemkülönben mindenféle felöltőnyöket, mérték szerinti, a leggyorsabban, legjobb izlésben és jutányos áron elkészíthetnek. — ugyszintén elvállalok egész menyasszonyi készletek kiállítását.

Elegans angol ruhák

tiszta gyapju kelmékből 30 frttól kezdve; valamint gyász ruhák 12 óra alatt készíttetnek.

Gyakorlott női ruha varróleányok és tanuló leányok felvétetnek.

A DEBRECZENI TERMÉNY ÉS ÁRURAKTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
t. cz. részvényesei

az 1889. Szeptember hó 29 én d. e. 10 órakor Debreczenben a városháza nagytanács termében tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Az igazgatóság évi jelentése az 1888/89-ik évi zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1888/89. üzletévi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása a zárszámadásokra nézve.
4. Az igazgatóság indítványa új raktárhelyiség építésére.
5. Egy a társulat bekerített telkén kívül eső kis szálló terület esetleges eladása.

Azon t. cz. részvényes urak, kik szavazati jogaikkal kívánnak élni, tartoznak részvényeiket az alapszabályaink 25. §-a értelmében legkésőbbben a közgyűlés előtt 1 nappal a társaság pénztáránál vagy pedig a helybeli „Ipar és Kereskedelmi banknál” térítvény és igazolójegy kiszolgáltatása mellett letenni. Debreczen, 1889. Szeptember hó 7-ik napján.

Az igazgatóság.

Debreczen, 1889. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Szabásznati tanfolyam szept. 1-től fogva.

PLANK ÁGOSTON

DEBRECZEN,

czegléd-utczán, színházzal szemben.

Ajánlja az őszi és téli idényre olcsó, szabott árak mellett, dúsán felszerelt raktárát. Legújabb divatu női ruha szöveteiben, mosó velezek, díszek, szallagok, fűzők, bodor és egyéb pipere cikkekben. Szines fehér, himző- és kötő pamutokban, téli kendőkben, rövid- és szövő árakban.

Bizományi raktár női Glacée keztyűkben.

1 pár csattos és tambeür 1 frt, 1 pár 2 gombos 65 kr.

SAJÁT NŐI VARRODÁMBAN

készülnek ideg-n kelmékből is, a legfinomabb kivitelbe női ruhák, Jaquet-tek, felöltők, Mantlettek igen mérsékelt árak mellett.

Szabásznati állandó tanfolyamom

szeptember hó 1-én kezdődik, a hol minden egyes tanítvány 30 nap alatt, egy bécsi Chablon szerint, (derék linea), szabásznati rajzban, szabásznatban és mértékvetésben, oktatást nyerhet, ez idő után, minden tanítvány, sajátkezűleg, bármely alktra, derekat szabhat.

Tanítási díj Chablonnal együtt 12 frt 50 kr.

Minták bérmentve küldetnek.

Korona-forrás!

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debreczeni fióktelep árucarnoka.

Előre haladt ásványvíz évad miatt a még raktárunkon levő idei töltésű, 2 literes palaczkokban levő, legjobb minőségű

KORONA-FORRÁS

víznek palaczkját 20 krra szállítottuk le. Minden egyes üres palaczk 8 krért vétetik vissza.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debr. fióktelep árucarnoka
nagy-várad-utca, megyeház mellett.

Korona-forrás!

PÉNZT

sorsjegyekre, értékpapirokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüstpénzneműekre bármily összegig olcsón ad

LÖRY J.

banküzlete

Budapest. IV. hatvani-utca 17.

A brüsszeli 1888-ik évi nagy nemzetközi kiállítás alkalmával okmánynyal kitüntetve.

Férfiak számára

Szonáoziós találmány!

Dr. Borsodi es. kir. szabadalmazott villanyos fémlámpa, kipróbálva és jutalmazva, gyengeség ellen használható, mert ez az elgyengült idegeket erősíti a ifjú erőt önt belejük. Előállítás igen kellemes, és csupán a fémlap észre nem vehető hordása a testen is elég arra, hogy az eredmény elérésék.

Arak: I. oszt. 55 frt, II. oszt. 40 frt, III. oszt. 30 frt.

A cs. kir. villanyos fémlámpa raktára (Dr. Borsodi szabadalma.) Bécs, I. Weinburg-utca, Nr. 9.

Kimerítő használati utasítás 50 krért küldetik.

Összes szabó kellékek

Dús raktár csanvász, chiffon, toll és pamut vásznakban.

18
Hely
Egy év
Pál
Nagy
Egy
A lap
ten
stev
kau.
Ri
THY
OS A
Ker
fal
nyom
Min
mind
me
ifj
ott
emb
éhet
Ká
szó
nem
láz
az
fol,
van
dől,
nagy
képz
vagy
tá
lön
ker
Ha
kijel
nyit
egyik
Tamás
pály
kör
Ált
a fej
vezet
más,
uton
jár
lölve
kész
Hog
állam
válas
font
kező
»A
tek. M
hall
irat
miá
a jogi
ket. A
sok szá
e mel
tanács
zós min
intézet
melyet
igy van
jogász
szolgá
sokon,
zett jog
utolsó
nyert vé
Ebb
tobb, m
porodik
állomá
fiakra
Őök teh
munká
változ
hassák
nagyobb
felelőss
rel a tan
dogulni
sval s
be a mu
jából.
Igaz
nyugtá
tékosan
tul van
mulva
illik is
val bíró
lyeket